

ГЛАВА 1

Німеччина

Для сімнадцятирічної Крістін Бельц війна почалася неочікуваним запрошенням на святкову вечірку Баурманів. Того чудового осіннього дня 1938-го року неможливо було уявити майбутні жахіття. Кришталево чисте повітря було напоєне ароматами червоних яблук, що звисали з гілок у садках на схилах довкруг долини ріки Кохер. Сонце сяяло в блакитному вересневому небі, підбитому пухнастими бавовняними хмарками, що кидали біжучі тіні на сільську місцевість. Між горбів було тихо, якщо не зважати на лайливих сойок і непосидючих білок, які збирали насіння й горіхи в передчутті прийдешньої зими. Дров'яний дим і густий дух моху змішалися з запахом елю, створюючи неповторний земляний аромат, яким, попри осінню прохолоду, був густо напоєний ранок.

Того року випадало мало дощів, і вкриті опалим листям стежки були сухими, що дозволяло Крістін бігти скелястою кручею, не боячись послизнутись. Проте дівчина подала руку Ісааку Баурману, щоб той допоміг їй зійти зі вкритої лишайником брили, і намагаючись угадати, що б він подумав, якби знав, скільки часу вона провела в лісі. За інших обставин

вона б зістрибнула з Чортової скелі, немов була безсмертною, із зігнутими колінами, по-білячому приземлилася б на підстилку з соснової глиці, що товстим шаром вкривала м'яку землю. Але цього разу Крістін не стрибала, бо не хотіла, щоб він подумав, ніби вона — неоковирна пацанка, позбавлена шику, манер і грації. Гірше, вона не хотіла, щоб він подумав, ніби вона вважає легенду про камінь — мовляв, кількох хлопчаків, які прогулювали церковну службу, було вбито на ньому блискавкою — звичайною страшилкою. Він розсміявся, почувши її, але потім, коли вони досягли скель і самої розщелини та почали спускатися її прадавнім схилом, вона пожалкувала, що розказала цю дурнувату дитячу казочку.

— Як ти дізнався, де я живу? — спитала Крістін.— Маю на увазі, як ти знайшов?

— Я відшукав у батьковому столі твої платіжні дані й дізнався адресу,— відповів він.— Сподіваюся, ти не проти, що я напросився на цю прогулянку?

Вона пришвидшила ходу, щоб він не побачив усмішки.

— Усе нормально.

Усе було більш ніж нормально. Це означало, що ті відчуття, які непокоїли дівчину за його відсутності, зникли. Принаймні зараз. Щойно прокинувшись того ранку, вона почала рахувати години до моменту, коли вже можна буде піти на роботу до його будинку. Після сніданку, що складався з теплого козячого молока з куснем чорного хліба, намазаного сливовим варенням, Крістін поробила всю хатню роботу. Їй намагалася почитати, та нічого не вийшло. Вона не могла всидіти вдома жодної хвилини. І, щоб постійно не дивитися на годинник, вирішила піти між

пагорбів пошукати едельвейсів або альпійських троянд, аби прикрасити ними святковий стіл на річниці весілля бабусі й дідуся.

— Але що подумали б твої батьки, якби взнали, де ти був? — запитала дівчина.

— Нічого не подумали б.

Він обігнав Крістін і пішов спиною вперед, роблячи вигляд, що вона от-от наступить йому на пальці, й відстрибуючи в останній момент, аби цього не трапилося. Він реготав, а вона всміхалася, зачарована бешкетним виразом його обличчя.

Дівчина знала, що Ісаак присвячував години читанню та навчанню, він, напевно, міг би назвати латинські назви суниці та горішника, що росли на трав'янистих схилах. Більше, ніж імовірно, що й міг визначити підвид пролітаючої пташки чи будь-якого звіра, тільки подивившись на його слід у м'якому ґрунті. Та його знання прийшли з картинок у книжках, а її — з багаторічних спостережень і народних переказів. Усе дитинство вона провела в дослідженні лісів і пагорбів навколо рідного Гессенталя. Вона знала тут усі потайні стежки та прадавні дерева, всі печери та струмки. Збирання їстівних грибів, яке починалось як обов'язок малої дитини, коли батько терпляче навчав її їх розрізняти, швидко стало для Крістін улюбленою справою. Вона полюбляла втекти з містечка щоб пройтися межі полів, перетнути залізничні рейки й прямувати залишеною возами колією, аж доки та перетвориться на вузьку лісову стежку. Це був час для самої себе, час, коли випростовувалися думки.

Вона не рахувала, скільки разів лазила по захованих у самому серці лісу руїнах собору, збудованого ще в тринадцятому столітті, як часто снила

наяву, уместившись у трав'яному затишку поміж трьох його древніх стін. Позбавлені опертя плити давно пообвалювалися й вікна собору тепер світили порожнечею, слугуючи цегляними рамками вічно-зеленим рослинам, вицвітаючим небесам або зорям, які мерехтять у непевному світлі місяця-молодика. Але вона часто ставала на місці, де, як уважала, мусив бути вівтар, намагаючись уявити життя тих, хто молився, вінчався, плакав під високими арками собору: лицарів у блискучих обладунках, довгобородих священників, баронес у діамантах і їхніх фрейлін, які тулилися позаду.

Найбільше Крістін любила піднятися на вершину горба й зустріти там перші промені літнього сонця, коли роса піднімає дух ґрунту над землею і напоює хвойним ароматом уранішне повітря. Їй також дуже подобався перший, сповнений особливої тиші, день зими, коли світ ніби занурювався в дрімоту, а свіжий сніг мов би присипав цукром спустілі жовті пшеничні поля та сірі, голі гілки дерев. Дівчина почувалась як удома далеко в лісі, під високими розлогими ялинами, куди сонцю лише зрідка вдавалося пробитись, а Ісаак належав до гамірної кам'яниці на протилежному кінці містечка, де обабіч кутих воріт ростуть рівнесенько підстрижені кущі, а високі двері під старовинними арками охороняють статуї середньовічних горгулій або святих.

— Ну, гаразд, — сказала вона, — а що подумає Луїза Фрайберг, дізнавшись, що ти був тут зі мною?

— Не маю гадки, про що вона подумає, — відповів він, стаючи поруч.

— І мені все одно.

Якби Крістін знала, що хлопець зранку з'явиться перед її будинком на Шеллергассе-штрассе, мовчки